

Byla C-343/19

Prašymas priimti prejudicinį sprendimą

Gavimo data:

2019 m. balandžio 30 d.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas:

Landesgericht Klagenfurt (Austrija)

Sprendimo dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą priėmimo data:

2019 m. balandžio 17 d.

Ieškovė arba kitas pavadinimas:

Verein für Konsumenteninformation

Atsakovė:

Volkswagen AG

BYLA

Ieškinį pareiškusi šalis

<...>

Verein für Konsumenteninformation (Vartotojų informavimo asociacija)

<...>

1060 Viena <...>

<...>

Atsakovė

<...>

Volkswagen AG <...>

38440 Wolfsburg

<...>

VOKIETIJA

<...>

Dėl:

3 611 806,00 EUR sumos su palūkanomis ir išlaidomis (kiti reikalavimai – bendroji byla)

1. Pagal SESV 267 straipsnį Europos Sąjungos Teisingumo Teismui pateikiamas šis prejudicinis klausimas:

Ar 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo 7 straipsnio 2 punktą turi būti aiškinamas taip, kad tokiomis aplinkybėmis, kaip nagrinėjamos pagrindinėje byloje, „vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis“ gali būti laikoma ta vieta valstybėje narėje, kurioje atsirado žala, jeigu šią žalą sudaro išimtinai finansiniai nuostoliai, tiesiogiai sukelti neteisėto veiksmo, įvykusio kitoje valstybėje narėje?

2. Bylos 21 Cg 74/18v nagrinėjimas *Landesgericht Klagenfurt* (Klagenfurto apygardos teismas) stabdomas, iki bus gautas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas <...>. (orig. p. 2)

Motyvai

I. Faktinės aplinkybės

Ieškinį pareiškusi šalis (toliau – ieškovė) yra pelno nesiekianti vartotojų organizacija, pagal Austrijos *Vereinsgesetz* (Asociacijų įstatymas) Vienoje, Austrijoje, įsteigta asociacija. Ieškovės įstatuose numatyta užduotis yra, *inter alia*, pagal civilinę teisę reikšti teismuose vartotojų reikalavimus, jai perleistus ieškiniui pareikšti. *Landesgericht Klagenfurt* (Klagenfurto apygardos teismas) byloje 21 Cg 74/18 v ieškovė reiškia (jai perleistus) 574 transporto priemonių pirkėjų reikalavimus atsakovei dėl žalos atlyginimo ir prašo pripažinti atsakovę atsakinga už dar neįvertintą žalą, patirtą dėl Sąjungos teisės aktų reikalavimus pažeidžiančio variklio sumontavimo įsigytuose automobiliuose.

Šalis, kuriai pareikštas ieškinyje (toliau – atsakovė), yra transporto priemonių gamintoja, pagal Vokietijos teisę *Volfsburge*, Vokietijoje, įsteigta akcinė bendrovė. Atsakovė įregistruota *Amtsgericht Braunschweig* (Braunšveigo apylinkės teismas) komerciniame registre numeriu HRB 100484.

II. Šalių reikalavimai ir argumentai

Ieškovė reikalauja, kad atsakovė sumokėtų 3 611 806,00 EUR su palūkanomis ir išlaidomis ir būtų pripažinta atsakinga už bet kokią žalą, kuri dar nėra įvertinta ir (arba) dar bus patirta ateityje.

Ieškovė savo reikalavimus atlyginti žalą grindžia deliktine ir kvazideliktine atsakomybe ir teigia, kad visi ieškinyje nurodyti vartotojai Austrijoje, iki 2015 m. rugsėjo 18 d. viešai atskleidžiant „Volkswagen“ išmetamųjų teršalų

manipuliacijas, iš specializuoto transporto priemonių platintojo arba iš privataus pardavėjo įsigijo (naudotas) transporto priemonės, kuriose buvo įrengtas atsakovės sukurtas variklis (EA 189). Šiuose varikliuose įrengtas draudžiamas valdiklis, kaip tai suprantama pagal 2007 m. birželio 20 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 715/2007. Įdiegta manipuliacinio programinė įranga lėmė, kad ant bandymų stendo išmetamos „švarios išmetamosios dujos“, t. y. nustatytas ribines vertes atitinkantys išmetamųjų dujų kiekiai, nors faktinėmis transporto priemonių naudojimo sąlygomis, t. y. gatvėje, išmetamųjų teršalų kiekis iš tikrųjų daug kartų viršijo nustatytas ribas.

Tik dėl šios manipuliacinio programinės įrangos atsakovė įgijo galimybę gauti ES tipo patvirtinimą transporto priemonėms su varikliu EA 189. Nurodyto reglamento nuostatos (**orig. p. 3**) yra privačių asmenų teises saugančio pobūdžio, nes į prekybą atsakovės tiekiamoms transporto priemonėms privaloma išduoti atitikties liudijimą, kaip tai suprantama pagal 2013 m. sausio 15 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (ES) Nr. 168/2013 dėl dviračių ir triračių transporto priemonių bei keturračių patvirtinimo ir rinkos priežiūros, ir šis atitikties liudijimas taip pat turi būti pristatomas pirkėjui.

Žala transporto priemonės savininkams kyla dėl to, kad jei būtų žinoję apie tariamą manipuliaciją, jie nebūtų įsigiję tų transporto priemonių arba būtų įsigiję jas bent už 30 % mažesnę pirkimo kainą. Atitinkamos transporto priemonės nuo pat pradžių buvo su defektais, todėl jų vertė buvo daug mažesnė, nei nurodė atsakovė ir manė transporto priemonių savininkai. Manipuliuojamos transporto priemonės rinkos vertė, taigi, ir pirkimo kaina, būtų buvusi daug mažesnė už faktiškai sumokėtą pirkimo kainą. Šis kainų skirtumas reiškia kompensuotiną žalą teisėtiems lūkesčiams. Papildomai ieškovė grindžia savo reikalavimą aplinkybe, kad manipuliuojamos transporto priemonės vertė automobilių rinkoje ir naudotų automobilių rinkoje yra daug mažesnė, palyginti su nemanipuliuojamomis transporto priemonėmis.

Ieškinį dėl pripažinimo ieškovė argumentuoja prielaida, kad žala transporto priemonės savininkams dar labiau padidėjo transporto priemonei suvartojant daugiau degalų suprastėjus eksploatacinėms charakteristikoms arba variklio galiai ir (arba) dėl didesnio nusidėvėjimo. Be to, tikėtina, kad transporto priemonių, kurios yra susijusios su tariamomis manipuliacijomis, rinkos vertė sumažėjo dar labiau. Gresia ir kita žala, pavyzdžiui, jei bus uždrausta vairuoti atitinkamas transporto priemonės arba bus panaikintas leidimas jas eksploatuoti. Ši žala dar negali būti įvertinta arba dar neatsirado.

Teismo, kuriame iškelta byla, tarptautinę jurisdikciją ieškovė grindžia 2012 m. gruodžio 12 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamento (ES) Nr. 1215/2012 dėl jurisdikcijos ir teismo sprendimų civilinėse ir komercinėse bylose pripažinimo ir vykdymo (toliau – Reglamentas Nr. 1215/2012) 7 straipsnio 2 punktu. Teismo, kuriame iškelta byla, apygardoje buvo sudaryta pirkimo–pardavimo sutartis, sumokėta pirkimo kaina ir perduotos ar pristatytos transporto priemonės. Nagrinėjama jurisdikciją pagrindžianti pradinė žala, o ne vien netiesioginiai

nuostoliai. Žala pasireiškė vartotojų turto sumažinimu ne anksčiau kaip įsigyjant ir perduodant transporto priemones jų perdavimo vietoje, taigi, teismo, kuriame iškelta byla, apygardoje. Šioje vietoje pirmą kartą pasireiškė neteisėti atsakovės veiksmai, nuo kurių tiesiogiai nukentėjo vartotojai.

Atsakovė prašo atmesti ieškovės reikalavimą ir ginčija teismo, į kurį kreiptasi, tarptautinę jurisdikciją pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą. **(orig. p. 4)**

III. Ankstesnis procesas

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas įteikė atsakovei ieškinį ir įpareigojo pateikti atsiliepimą į ieškinį. Atsiliepime į ieškinį atsakovė pateikė tarptautinės jurisdikcijos nebuvimu grindžiamą prieštaravimą, dėl kurio prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas dabar turi priimti sprendimą.

Teisinis vertinimas

IV. Sąjungos teisės pagrindas

Reikšmingos Reglamento Nr. 1215/2012 nuostatos:

„<...> II SKYRIUS

JURISDIKCIJA

1 SKIRSNIS

Bendrosios nuostatos

4 straipsnis

1. Pagal šį reglamentą asmenims, kurių nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškiniai turi būti pareiškiami tos valstybės narės teismuose, neatsižvelgiant į šių asmenų pilietybę.

<...>

2 SKIRSNIS

Specialioji jurisdikcija

7 straipsnis

Asmeniui, kurio nuolatinė gyvenamoji (buveinės) vieta yra valstybėje narėje, ieškinys kitoje valstybėje narėje gali būti pareikštas:

<...> 2) bylose dėl civilinės teisės pažeidimų, delikto arba kvazidelikto – vietos, kurioje įvyko ar gali įvykti žalą sukėlęs įvykis, teismuose; <...>“

V. Dėl prejudicinio klausimo

(orig. p. 5) Reglamento Nr. 1215/2012 66 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad jis taikomas procesui, pradėtam 2015 m. sausio 10 d. arba vėliau. Ieškovė pareiškė ieškinį *Landesgericht Klagenfurt* (Klagenfurto apygardos teismas) 2018 m. rugsėjo 6 d., todėl pradėtam procesui taikytinas Reglamentas Nr. 1215/2012.

Byloje *Bier / Mines de Potasse d'Alsace* (1976 m. lapkričio 30 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Bier / Mines de Potasse d'Alsace*, 21/76) Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punkte (dabar – Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktas) numatyta jurisdikcija bylose dėl delikto ieškovo pasirinkimu gali būti grindžiama tiek žalą sukėlusio įvykio veiksmų atlikimo, tiek šio įvykio pasekmių atsiradimo vieta.

Veiksmų atlikimo vieta yra žalą sukėlusiu veiksmų padarymo vieta, t. y. bet kuri vieta, kur buvo visiškai arba iš dalies atliktas veiksmas, kuriam taikomas reglamento 5 straipsnio 3 punktas, arba kurioje prasidėjo žalą sukėlęs veiksmas. **Pasekmių atsiradimo vieta** yra vieta, kur atsirado žalingas atsakomybę sukeliančio įvykio poveikis nukentėjusiajam. Deliktinės atsakomybės už žalą turtui atveju vieta, kurioje įvyko žalą sukėlęs įvykis, taip pat yra laikoma ta vieta, kurioje sumažėjo turto vertė, o jurisdikcija nustatoma tik pagal pradinės žalos atsiradimo vietą, bet ne pagal kitų galimų netiesioginių nuostolių atsiradimo vietą.

Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją pasekmių atsiradimo vieta gali būti suprantama tik kaip „vieta, kurioje įvyko žalingų pasekmių tiesiogiai nukentėjusiam asmeniui sukėlęs įvykis, dėl kurio atsirado deliktinė arba kvazideliktinė atsakomybė“ (1990 m. sausio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dunmez France SA / Hessische Landesbank*, C-220/88, 20 punktas). Be to, tame pačiame sprendime ir daugelyje kitų sprendimų Europos Sąjungos Teisingumo Teismas taip pat išaiškino, kad jurisdikcija bylose dėl delikto nukrypsta nuo bendrosios taisyklės dėl valstybės, kurios teritorijoje atsakovas turi gyvenamąją vietą, jurisdikcijos. Ši specialioji jurisdikcija pagrįsta ypač glaudžiu ginčo ir kito teismo nei valstybės, kurios teritorijoje atsakovas turi gyvenamąją vietą, teismas ryšiu, o tai pateisina jo jurisdikciją gero teisingumo vykdymo ir veiksmingo proceso organizavimo sumetimais. Tai vienas iš reglamento tikslų – išvengti daugelio teismų jurisdikcijos, kuri padidina nesuderinamų sprendimų riziką (1990 m. sausio 11 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Dunmez France SA / Hessische Landesbank*, C-220/88, 17 ir 18 punktai).

Byloje *Antonio Marinari / Lloyds Bank plc ir Zubaidi Trading Company* Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pabrėžė, jog jurisdikcijos bylose dėl delikto pagal reglamentą negalima aiškinti taip plačiai, kad ji apimtų kiekvieną vietą, kurioje gali būti juntamos įvykio, kuris jau sukėlė žalą, faktiškai **(orig. p. 6)** atsiradusią kitoje vietoje, žalingos pasekmės. Taigi formuluotės „vieta, kurioje įvyko arba

gali įvykti žalą sukėles įvykis“ negalima aiškinti kaip apimančios vietą, kurioje, kaip teigia nukentėjusysis, jis patyrė turtinę žalą, atsiradusią dėl pradinės žalos, kuri atsirado ir kurią jis patyrė kitoje valstybėje (1995 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Antonio Marinari / Lloyds Bank plc ir Zubaidi Trading Company*, C-364/93, 14 ir 15 punktai).

Remdamasis pirma nurodyta jurisprudencija prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas daro išvadą, kad jurisdikcija bylose dėl delikto taikoma tik tiesiogiai nukentėjusiems asmenims, jei jie siekia pradinės žalos, o ne vien netiesioginių nuostolių atlyginimo.

Šiuo konkrečiu atveju ieškovė teigia, kad jos reikalavimai yra pareikšti dėl pradinės žalos, kurią patyrė transporto priemonių savininkai įsigydami ir priimdami standartų neatitinkančias transporto priemones jų perdavimo vietoje. Tik tuo momentu atsiskleidė neteisėtų atsakovės veiksmų poveikis, dėl kurio vartotojai tiesiogiai patyrė žalą.

Vis dėlto, teismo nuomone, ieškovės nurodyta variklyje EA 189 įdiegta manipuliavimo programinė įranga yra pradinė žala, nes taip buvo sumontuotas Reglamento EB Nr. 715/2007 normų neatitinkantis variklis, taigi, transporto priemonė turėjo defektą, dėl kurio (vėliau) sumažėjo vertė. Bylą nagrinėjančio teismo nuomone, atsakovės nurodoma žala dėl vertės sumažėjimo yra netiesioginiai nuostoliai, atsirandantys dėl defektą turinčios transporto priemonės.

Ieškinyis grindžiamas pirkėjų, kurie įsigijo transporto priemones arba iš specializuotų transporto priemonių platintojų, arba iš privačių pardavėjų kaip naujas arba naudotas transporto priemones, reikalavimais. Jei būtų remiamasi ieškovės argumentu, kad žala pasireiškė transporto priemonių įsigijimu, taigi, slypi pačiose transporto priemonėse, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, kyla klausimas, ar nurodomos pradinės žalos, remiantis ieškovės argumentais, neturėjo patirti jau atitinkamas pirmasis įgijėjas, šiuo atveju – prekybos atstovas arba transporto priemonių generalinis importuotojas. Pripažinus, kad pradinę žalą patyrė atitinkamas pirmasis įgijėjas, galima visų kitų paskesnių įgijėjų patirta žala turėtų būti laikoma tik netiesioginiais nuostoliais.

Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo sprendimą byloje *Marinari* formulotės „vieta, kurioje įvyko žalą sukėles įvykis“ negalima aiškinti kaip apimančios vietą, kurioje, kaip teigia nukentėjusysis, jis patyrė turtinę žalą, atsiradusią dėl pradinės žalos, kuri atsirado ir kurią jis patyrė kitoje valstybėje. Taigi, netiesioginiais nuostoliais neturėtų būti remiamasi (**orig. p. 7**) sprendžiant dėl jurisdikcijos.

Tiesa, nagrinėjamos bylos aplinkybės skiriasi nuo bylos *Marinari* aplinkybių tuo, kad ieškovas toje byloje pats patyrė pradinę žalą valstybėje narėje ir papildomai norėjo remtis, kaip teigė, kitoje valstybėje narėje patirtais netiesioginiais nuostoliais. Nagrinėjamu atveju ieškovė savo argumentais siekia, kad būtų

pripažinta, jog transporto priemonės savininkai iki transporto priemonių įsigijimo ir perdavimo iki išaiškėjant tariamai manipuliacijai apskritai negalėjo būti patyrę žalos, taigi, kitaip nei byloje *Marinari* – ir pradinės žalos.

Vis dėlto, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, kyla ne tik pradinės žalos ir netiesioginių nuostolių klausimas, bet ir kitas klausimas, ar vien turtinės žalos atveju dėl deliktinio veiksmo gali būti taikoma jurisdikcija pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą.

Dėl pasekmių atsiradimo vietos vien turtinės žalos atveju Europos Sąjungos Teisingumo Teismas byloje *Rudolf Kronhofer / Marianne Maier ir kt.* nurodė ir išaiškino, kad formuluotė „vieta, kurioje įvyko žalą sukėjęs įvykis“ neapima ieškovo gyvenamosios vietos, kurioje yra pagrindinė jo turto buvimo vieta, vien dėl to, kad joje jis patyrė finansinių nuostolių, praradęs savo turto dalį kitoje valstybėje narėje (2004 m. birželio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Rudolf Kronhofer / Marianne Maier ir kt.*, C-168/02, 21 punktas). Nuoroda į sprendimą byloje *Marinari* (1995 m. rugsėjo 19 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Antonio Marinari / Lloyds Bank plc ir Zubaidi Trading Company*, C-364/93, 14 punktas) buvo pabrėžta, kad formuluotė „vieta, kurioje įvyko žalą sukėjęs įvykis“ pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją negali būti aiškinama plačiai, t. y. kaip apimanti bet kurią vietą, kurioje pasireiškė įvykis, dėl kurio žala atsirado kitoje vietoje, žalingos pasekmės. Priešingu atveju kompetentingo teismo nustatymas priklausytų nuo tokių neaiškių aplinkybių kaip vieta, kurioje buvo nukentėjusiojo „pagrindinė turto buvimo vieta“; o tai trukdytų stiprinti Bendrijoje įsisteigusių asmenų teisinę apsaugą, kadangi Konvencija taip pat siekiama, kad pareiškėjas lengvai galėtų nustatyti teismą, į kurį jis gali kreiptis, ir kad atsakovas pagrįstai galėtų numatyti teismą, kuriame jam gali būti pareikštas ieškinys. Be to, toks aiškinimas dažnai leistų pripažinti ieškovo gyvenamosios vietos teismų jurisdikciją, kuriai Konvencija nėra tokia palanki, išskyrus joje aiškiai nurodomus atvejus (20[0]4 m. birželio 10 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Rudolf Kronhofer / Marianne Maier ir kt.*, C-168/02, 19 ir 20 punktai).

Byloje *Harald Kolassa / Barclays Bank plc* Europos Sąjungos Teisingumo Teismas pakartojo, jog vien aplinkybė, kad ieškovas patyrė finansinių nuostolių, **(orig. p. 8)** nepateisina jurisdikcijos skyrimo ieškovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismams, jei tiek žalą sukėlusio įvykio vieta, tiek žalos atsiradimo vieta yra kitos valstybės narės teritorijoje. Vis dėlto toks jurisdikcijos priskyrimas pateisinamas, kai ieškovo nuolatinė gyvenamoji vieta iš tiesų yra vieta, susijusi su žalą sukėlusiu įvykiu, arba žalos atsiradimo vieta (2015 m. sausio 28 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Harald Kolassa / Barclays Bank plc*, [C-375/13], 49 ir 50 punktai).

Atsižvelgiant į ieškovės argumentus ir nurodytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, žalos atsiradimo vieta iš pirmo žvilgsnio turėtų būti laikoma Austrija, nes tik čia atsirado žalos pasekmės, kurias patyrė atitinkami transporto priemonių savininkai. Tai leistų teigti, kad pasekmių atsiradimo vieta,

kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą, yra Austrijoje.

Vis dėlto Europos Sąjungos Teisingumo Teismas šiek tiek vėliau priimtame sprendime *Universal Music International Holding BV/ Michael Tetreault Schilling ir kt.* pažymėjo, kad ypač tik turtinės žalos atveju negali būti vadovujamasi vienu vieninteliu faktu, ir konstatavo, kad vien finansiniai nuostoliai, kurių (toje pagrindinėje byloje) atsiranda tiesiogiai ieškovo banko sąskaitoje, savaime negali būti laikomi „reikšminga sąsaja“ pagal (šiuo metu) Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą. Tik tuo atveju, jei kitos ypatingos bylos aplinkybės taip pat prisideda prie jurisdikcijos suteikimo vien finansinių nuostolių atsiradimo vietos teismui, tokia žala galėtų ieškovui pagrįstai leisti pareikšti ieškinį šiame teisme (2016 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Universal Music International Holding BV/ Michael Tetreault Schilling ir kt.*, C-12/15, 38 ir 39 punktai).

Byloje *Helga Löber / Barclays Bank plc* Europos Sąjungos Teisingumo Teismas galiausiai pripažino, kad atsižvelgtina į konkrečias aplinkybes ir ypatumus suteikiant jurisdikciją kitiems teismams nei atsakovo nuolatinės gyvenamosios vietos teismas (2018 m. rugsėjo 12 d. Teisingumo Teismo sprendimas *Helga Löber / Barclays Bank plc*, [C-304/17], 29 ir 31 punktai).

Todėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, ar šiuo konkrečiu atveju Austrijos teismų jurisdikcijai pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą pagrįsti pakanka aplinkybės, kad buvo perkama iš Austrijos prekiautojų automobiliais ir transporto priemonės buvo perduodamos Austrijoje. Jei vertinant pasekmių atsiradimo vietą, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą, vadovujamasi ne vien pirkimo–pardavimo sutarties sudarymo ir transporto priemonių perdavimo vieta Austrijoje, bet kartu atsižvelgiama ir į „kitas ypatingas aplinkybes suteikiant jurisdikciją teismams“, kaip jos suprantamos pagal nurodytą Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją, darytina tokia išvada: **(orig. p. 9)**

Ieškovė iš esmės kaltina atsakovę suklaudinimu, kad jos varikliai pagaminti laikantis Sąjungos teisės reikalavimų, ir taip transporto priemonių savininkams sukelta žala, kuri yra sietina su nuo pat pradžių mažesne transporto priemonių verte. Ieškovės nurodyti atsakovės deliktiniai veiksmai atlikti Vokietijoje. Visi reikalavimai pagal faktinį pobūdį susiję su tais pačiais atsakovės neteisėtais veiksmais, kuriais ji yra kaltinama ir kurie buvo atlikti Vokietijoje. Taigi, kyla klausimas, ar atsižvelgiant į faktinių aplinkybių ir įrodymų buvimą vietą pareikštiems reikalavimams patikrinti objektyviai vertinant nebūtų tinkamesni Vokietijos teismai atsakovės buveinės vietoje. Pati aplinkybė, kurioje vietoje Austrijoje (ar Europoje) buvo nupirkta ir perduota transporto priemonė, nesvarbi vertinant klausimus, kurie yra reikšmingi pareikštiems reikalavimams. Visi teismai, į kuriuos būtų kreiptasi, turėtų išsiaiškinti tuos pačius klausimus: ar atsakovė atliko apgaulingus veiksmus, apie kuriuos teigia ieškovė? Ar variklis EA 189 atitiko Sąjungos teisės reikalavimus? Ar atsakovės veiksmai ar

neveikimas turėjo poveikį transporto priemonių su minėtu varikliu vertei? Šiomis aplinkybėmis darytina prielaida, kad didžioji dalis svarbių daiktinių ir nedaiktinių įrodymų yra Vokietijoje. Klausimas, ar transporto priemonių vertė Austrijoje sumažėjo dėl tariamų manipuliacijų, gali būti nagrinėjamas tiek Vokietijoje, tiek Austrijoje. Vertės sumažėjimas, apie kurį teigiama ieškinyje, apskaičiuojamas procentais, todėl nebūtina atlikti kiekvienos transporto priemonės ekspertizės. Be to, ES tipo patvirtinimas, kuriuo remiasi ieškovė, buvo išduotas ne Austrijoje, taigi, ne Austrijoje būtų ir panaikintas.

Taikant byloje *Universal Music* išdėstytus argumentus šiuo atveju, kai kurie iš jų leistų tvirtinti, jog pasekmių atsiradimo vieta yra Vokietijoje: byloje *Universal Music* finansiniai nuostoliai ieškovei atsirado todėl, kad ji atliko mokėjimo pavedimą iš savo sąskaitos Nyderlanduose. Vis dėlto Europos Sąjungos Teisingumo Teismas nusprendė, kad pasekmių atsiradimo vieta nėra Nyderlanduose, nes jurisdikcijos suteikimas Čekijos teismams buvo pateisinamas gero teisingumo vykdymo ir veiksmingo proceso organizavimo priežastimis. Nors šiuo atveju ieškovė tvirtina, kad žala atsirado įsigyjant transporto priemonę su tariamai manipuluojamu varikliu ir perduodant ją Austrijoje, vis dėlto, kaip matyti iš ieškinio argumentų, nurodomą žalą sukėlė Vokietijoje susiklosčiusių faktų visuma. Taigi, veiksmingo proceso organizavimo atžvilgiu, visų pirma dėl ginčo dalyko artumo ir dėl lengvesnio įrodymų rinkimo, geresnes galimybes išnagrinėti atsakomybę už nurodomą žalą šiuo atveju, objektyviai vertinant, ko gero, taip pat turi Vokietijos teismai. (orig. p. 10)

Jei sprendžiant jurisdikcijos klausimą būtų remiamasi, kaip nurodo ieškovė, transporto priemonių įsigijimo ir perdavimo paskutiniams įgijėjams, taip pat naudotų automobilių pirkėjams vieta, kiltų abejonių dėl teismo vietos nuspėjamumo atsakovei.

Galiausiai prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas abejoja, ar Austrijos teismų tarptautinės jurisdikcijos patvirtinimas būtų suderinamas su griežtu specialios jurisdikcijos taisyklių pagal Reglamentą Nr. 1215/2012 aiškinimu, kurio reikalaujama pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo jurisprudenciją (žr., pavyzdžiui, 2016 m. birželio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Universal Music International Holding BV/ Michael Tetreault Schilling ir kt.*, C-12/15, 25 punktą, ir Sprendimo *Löber* 17 punktą).

Tiesa, dėl Austrijos teismų jurisdikcijos būtų galima remtis argumentu, kad vienas (iš kelių) deliktinių ieškovės pareikštų reikalavimų pagrindų yra susijęs su atsakomybe už apgaulingą klaidinimą pagal *Allgemeines bürgerliches Gesetzbuch* (Bendrasis civilinis kodeksas, toliau – ABGB) 874 straipsnį. Siekdamas nustatyti tokios teisės buvimą, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiantis teismas turėtų įvertinti, ar kiekvienas nukentėjęs transporto priemonės savininkas, kurio reikalavimus reiškia ieškovė, iš tikrųjų buvo suklaidintas ir ar nurodoma žala atsirado dėl atsakovės elgesio. Taigi, nukentėjusių transporto priemonių savininkų apklausa būtų neišvengiama. Nesant kitų priskyrimo pasekmių atsiradimo vietos jurisdikcijai veiksmų pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą

tarptautinė prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo jurisdikcija negali kilti vien dėl aplinkybės, kad teismas turi apklausti liudytojus, kurių gyvenamoji vieta yra Austrijoje. Iš asociacijos, kuri yra ieškovė, tikslo matyti, kad argumentai dėl pasekmių atsiradimo vietos Austrijoje, kaip tai suprantama pagal Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą, pagrįsti aiškiais vartotojų apsaugos interesais. Vis dėlto į šiuos interesus, prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo nuomone, neturi būti atsižvelgiama vertinant tarptautinę jurisdikciją. Pavyzdžiui, Europos Sąjungos Teisingumo Teismas byloje *Andreas Kainz/ Pantherwerke AG* (2014 m. sausio 16 d. Teisingumo Teismo sprendimo *Andreas Kainz/ Pantherwerke AG*, C-45/13, 31 punktas) pažymėjo, kad Reglamento Nr. 44/2001 5 straipsnio 3 punktas (atitinka Reglamento Nr. 1215/2012 7 straipsnio 2 punktą) neskirtas specialiai suteikti silpnesnei šaliai didesnės apsaugos.

Proceso klausimai

Atsižvelgiant į tai, kad tinkamas Sąjungos teisės taikymas turi lemiamą reikšmę priimant sprendimą dėl prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančio teismo tarptautinės jurisdikcijos, dėl pirma nurodyto klausimo teikiamas prašymas priimti prejudicinį sprendimą.

Prašymą priimti prejudicinį sprendimą teikiančiame teisme nagrinėjama byla turi būti sustabdyta, iki bus priimtas Europos Sąjungos Teisingumo Teismo prejudicinis sprendimas. (orig. p. 11)

***Landesgericht Klagenfurt* (Klagenfurto apygardos teismas) 21-oji kolegija**

Klagenfurtas, 2019 m. balandžio 17 d.

<...>